

Bortom *peer review*

En kritik av dagens granskningsprocesser

HEIKO DROSTE*

Stockholms universitet

I det akademiska fältet granskas både forskningspublikationer och projektansökningar i termer av *peer review*, det som kan översättas till "kollegial granskning".¹ *Peer review* betecknar ett antal olika processer, där granskningen utförs av namngivna (öppen) eller anonyma (*blind* eller *double blind*) personer, eller av ett slags kommitté. Den kan slutligen resultera antingen i kvalificerade kommentarer, en betygsättning eller helt okommenterade beslut. Det finns dessutom växande skillnader i användningen av *peer review* mellan å ena sidan de i regel privatägda vetenskapliga tidskrifterna och å andra sidan de statliga forskningsråden och de offentliga och privata forskningsstiftelserna. Forskningspublikationer granskas i regi av tidskrifternas redaktionskommitté, i uppdrag av ett förlag som använder sig av *peer review* som en affärsmodell. Denna verksamhet genererar stora vinster tack vare processens låga kostnader – granskningen utförs som regel gratis – och den monopolposition som ett krympande antal stora förlag innehar i och med att de kan erbjuda just *peer review*.

Även inom forskningsfinansieringen har *peer review* en självklar position, då den ger legitimitet. Både politiker, högskolor och forskare håller fast vid *peer review*, eftersom det än så länge verkar saknas alternativ: "To paraphrase Winston Churchill, grant peer review might be the worst system, except all the others."² Följaktligen har både publikationer och forskningsprojekt som ligger utanför denna formaliserade gransknings-

* Professor i historia, föreståndare för Stads- och kommunhistoriska institutet

1. Caspar Hirschi, "Wie die Peer Review die Wissenschaft diszipliniert", *Zeitschrift Merkur*, 27/8 2018, <<https://www.merkur-zeitschrift.de/2018/08/27/wie-die-peer-review-die-wissenschaft-diszipliniert>> (27/12 2018), med intressanta uppgifter om den historiska bakgrunden.

2. Thomas Sinkjær, "Fund ideas, not pedigree, to find fresh insight", *Nature*, 6 mars 2018.

process ett lågt eller helt obefintligt meritvärde för forskaren.

Som parafrazen av det kända Winston Churchill-citatet antyder finns det en hel del kritik mot *peer review*. Trots det verkar det inom förlagsvärlden inte finnas en diskussion om *peer review* eller behovet av att se över denna form av granskning. Situationen ser däremot annorlunda ut vad gäller granskningen av forskningsansökningar. Här finns det en större mångfald av granskningsprocesser samt en större beredvillighet att diskutera dem. Det finns olika reformförslag, alternativa sätt att söka pengar eller att lägga upp programutlysningar. Ingen av dessa reformer går än så länge ut på att ersätta *peer review*. I stället försöker de balansera dess upplevda brister. Dessa brister resulterar i obalanser med avseende på de sökandenas kön, ålder, akademiska position och etniska bakgrund. I ett intersektionellt perspektiv avspeglar akademien helt enkelt inte samhället. *Peer review* verkar dessutom gynna en viss typ av forskning. Om dessa problem har sina orsaker i att *peer review* är ett etablerat granskningsinstrument har än så länge inte kunnat bevisas. Det är däremot uppenbart att både finansierarna och forskare misstänker att det kan vara så och att de anpassar sitt beteende efter dessa misstankar – det gäller i synnerhet för forskarna, vars ansökningar ofta är tillrättalagda efter deras förståelse av processen, även om denna förståelse ofta uppstår genom hörsägen, skvaller och personliga erfarenheter. Detta cementerar å ena sidan forskarnas missnöje med systemet, då dessa inte tror sig kunna skriva ansökningar så som de anser vore bäst. Det försvårar å andra sidan granskningen av *peer review* som metod, då ingen kan veta hur alternativa granskningsmetoder egentligen skulle kunna se ut och vilka skillnader de skulle ha för forskningsprojekten.

En nyhet

Reformer inom *peer review* diskuteras och genomförs regelbundet av de forskningsfinansierare som upplever brister i sin verksamhet och är beredda att se över den. I det sammanhanget publicerade Riksbankens Jubileumsfond (RJ) år 2019 en artikel under rubriken Nyheter, som presenterade ett pågående program som den tyska systerorganisationen Volkswagenstiftung (VWS) hade lagt upp några år tidigare.³ VWS är precis som RJ en stiftelse som finansierar forskning utifrån ett eget ka-

3. <<https://www.rj.se/Nyheter/2019/bortom-peer-review>> (2/8 2021).

pital som förvaltas långsiktigt.⁴ VWS har större medel, men intar en liknande position inom Tysklands forskningslandskap som RJ i Sverige, det är alltså en central finansiär med en tydlig röst i den akademiska debatten. Den största skillnaden är att VWS till skillnad från RJ prioriterar naturvetenskaplig forskning, det som sammanfattas som STEM ("science, technology, engineering and mathematics"), även om samhälls- och humanvetenskaplig forskning ingår i VWS:s olika program.

År 2013 startade VWS ett nytt program som kallades för "Experiment!"⁵ Huvudsyftet var att stödja en mera experimentell grundforskning, med korta projekt på maximalt två år som kännetecknades av ett tydligt risktagande, där alltså ett misslyckande ("Scheitern") uttryckligen var ett möjligt resultat. På tyska är *Scheitern* ett i alla sammanhang negativt laddat ord. Goda resultat inom experimentella och riskabla projekt ansågs alltså så önskvärda att andra projekts misslyckanden var en nödvändig och därför välkommen bieffekt.

Bakgrunden till VWS:s nya program var tidigare stödformers fokus på förväntade eller till och med förutsägbara resultat. Den sökandes CV hade dessutom stor betydelse för ansökans framgång. Experimentell och riskabel forskning hade på så sätt svårt att få finansiering: "Fund ideas, not pedigree, to find fresh insight."⁶ De flesta finansiärer stödjer idag forskning utifrån beskrivningar av möjliga resultat. De enskilda projekten ingår vanligtvis i specifika forskningsprogram, där finansiärerna definierar tydliga problemformuleringar som projekten ska utgå från. I Sverige har det till exempel blivit vanligt att dessa förväntade resultat stavas ut i själva projektansökan, tillsammans med en strategi för hur dessa resultat ska publiceras både inom och utanför akademien.

Bakom VWS:s Experiment! står alltså övertygelsen om att dagens *peer review*-system har en tendens att förhindra riskabel forskning. Denna konsekvens ligger enligt VWS i själva processens struktur. De flesta *peer review*-processer består av att minst två, om inte en hel grupp av granskare, läser en ansökan för att sedan dela ut enskilda betyg till ansökningarna, som sedan slutligen sammanvägs. En enskild granskares låga betyg kan då vara tillräckliga för att ge en ansökan en plats längre ner på

4. <www.volkswagenstiftung.de> (2/8 2021).

5. <https://www.volkswagenstiftung.de/sites/default/files/downloads/Experiment_Faltblatt.pdf> (2/8 2021).

6. Med den rubriken sammanfattar Sinkjær sin bild av Experiment!. Thomas Sinkjær, "Fund ideas, not pedigree, to find fresh insight", *Nature*, 6 mars 2018.

en lista, där bara projekt med de högsta betygen beviljas.

Ett annat problem i sammanhanget är att de granskare som anlitas av finansörerna oftast inte representerar de sökandes ämnen, kön, åldersgrupper och etnicitet på ett rättvist sätt. I synnerhet små ämnen och kvinnor missgynnas i många länder, i och med att det CV som bifogas ansökan, och som ofta har en stor betydelse för själva ansökans framgång, missgynnar brokiga biografier, föräldraledigheter med mera. Till skillnad från Sverige präglas många utländska akademiska kulturer av en utpräglad åldersdiskriminering. För den sökande finns det följaktligen anledning att undvika risker i projektansökningar och att från början planera sin akademiska karriär noggrant. Det kan uppfattas som klokt eller strategiskt att inte ifrågasätta etablerade metoder och kunskaper liksom att aldrig avvika från en rak karriärväg.

Experiment! introducerades år 2013. Bedömningen skedde via en granskningskommitté som i ett första steg sorterade bort alla ansökningar som inte övertygade rent vetenskapligt – det fanns alltså ett slags minimikrav på vedertaget hantverk samt allmänt erkända metodiska och teoretiska resonemang. Avslag fick också alla projektansökningar som inte tog tydliga risker. I ett andra steg valde samma kommitté sedan ut ett antal projekt som beviljades.

Experiment! blev ett attraktivt program som lockade ett stort antal ansökningar, då det tillgodosåg forskarnas önskemål om en större frihet att välja ämnen utifrån egna intressen. Som en konsekvens låg beviljandegraden långt under tio procent. Ett annat problem som följde med programmets framgång var bristen på sakkunniga som klarade av att granska ett stort antal ansökningar. Slutligen fick små ämnen inte samma gehör för sina metoder och forskningsfrågor, eftersom de till skillnad från de stora ämnena inte alltid var representerade inom granskningskommittén.

År 2017 började VWS därför en andra, men redan från första början planerad fas inom Experiment! genom att ändra granskningsprocessen på flera sätt. Det är denna andra fas som RJ beskriver på sin hemsida. Ansökningarna skulle vara korta (ungefär tre sidor) och anonymiserade så att den sökandes tidigare framgångar, ålder och akademiska position inte skulle spela roll vid granskningen. En annan förändring gällde reformen av själva processen. Den första granskningen av projektets grundläggande vetenskaplighet och risktagande kvarstod och utfördes

även i fortsättningen av kommittén. Denna första omgång reducerade antalet projekt till ungefär en femtedel. Av dessa valde granskarna sedan ut runt 15 projekt, så att 10–15 procent av alla projekt som ingick i andra omgången beviljades forskningsmedel på sedvanligt sätt. Varje granskarare hade dessutom ett *wild card*, det vill säga möjligheten att bevilja ett enskilt projekt utanför gruppens votum. Denna möjlighet var tänkt att bara användas i enskilda fall och kan beskrivas som ett försök att dynamisera eller – om man så vill – störa kommitténs granskning. Det skedde sedan uttryckligen även i processens sista steg. Alla återstående projekt, som hade godkänts i den första granskningen men som inte hade beviljats medel, samlades sedan i en sista utlottning, där lika många projekt som redan hade beviljats valdes ut per lottning (under överinseende av tyska statens lotterimyndighet).

Kan slumpen förbättra kollegornas granskning?

RJ berättade om lottningen under rubriken "Bortom Peer Review". Rubriken sätter fokus på kritiken av *peer review* som metod. Det är aningen vilseledande, då *peer review* fortfarande spelade en stor roll för den första och delar av den andra omgången. Ändå är det kritiken av *peer review* som löper som en tråd genom artikeln, även om artikeln inte tydligt tar ställning till lottningen. Den tydligaste värderingen ligger i artikelns avslutande stycke: "Utan att i dag kunna säga hur de slumpmässigt dragna ansökningarna håller, väcker emellertid satsningen en rad tankar och idéer. Det går att göra annorlunda!" RJ skulle utifrån sin organisatoriska struktur som en stiftelse kunna införa en sådan metod, men har än så länge inte bestämt sig för att försöka göra det.

I stället hänvisar RJ:s hemsida till flera positiva rapporter⁷ och till VWS:s hemsida för den som vill fördjupa sig i debatten. Den läsare som följer upp dessa länkar hittar berättelser om andra finansärer som använder sig av lottning som en del av granskningsprocessen. Dessa processer stämmer inte överens i alla detaljer. Dessutom används lottning som metod i regel enbart sedan några år tillbaka, så en utvärdering av metoden är än så länge inte möjlig. Det är alltså oklart om lottning ger önskade effekter, i synnerhet om den öppnar för just experimentell och

7. Ulrike Bischler, VWS, <bischler@volkswagenstiftung.de>, sammanställde en lista med 34 publikationer (maj 2021) kring *peer review* och lottning, som kan rekvireras av henne eller författaren.

riskabel forskning som antas fara illa i dagens forskningsfinansiering.

En utvärdering av lottningens effekter möter dessutom problem, då den vanligaste metoden, bibliometrin, är del av ett vetenskapssystem som inte premierar risker. Riskabla och experimentella forskningsprojekt producerar inte lika många och inte lika lätt publicerbara resultat inom ramen för de etablerade publikationskanalerna. I stället styrs vårt vetenskapliga publikationsväsende alltmer av förlagens ekonomiska intressen. Det resulterar i korta, resultatnriktade publikationer, där själva resultatet presenteras i en inledande *abstract*, medan utförliga empiriska undersökningar för det mesta inte är välkomna.

Den som söker forskningspengar har därför anledning att anpassa sig till sin förståelse av processen, för att i möjligaste mån säkerställa sin framgång. I synnerhet yngre kollegor utan fast anställning har få skäl att ta explicita risker. De flesta institutioner vill dessutom ha ansökningshandlingar som följer tydliga mallar, inte minst då de sakkunniga anses vara överbelastade. Bristen på sakkunniga och ett växande antal ansökningar mot bakgrunden av en beviljandegrad som i många europeiska länder klart understiger tio procent skapar inte heller ett självklart utrymme för risktagande projekt.

Dessutom kan en urvalsprocess som använder sig av slumpen bara utgöra en förbättring om vårt vanliga sätt har inbyggda fel som systematiskt missgynnar vissa grupper, idéer och typer av forskning. Som nämnts, kan denna kritik än så länge inte föras i bevis och lottningen innebär inte mer än ett komplement till *peer review*, vars påstådda brister består. Det ovan nämnda parafraserade Churchillcitatet kan därför ställas mot en annan, lika obevisbar aforism: "Originators have no peers."⁸ Detta påstående anfördes av Dagmar Simon inom ramen för en workshop som diskuterade VWS:s Experiment!. Simon fick tillsammans med Martina Röbbecke i uppdrag av VWS att utvärdera Experiment! och lottningen som metod. Rapporten ska presenteras år 2022.

Experiment! avslutades 2020, helt i enlighet med programmets planerade upplägg om två gånger fyra års varaktighet. Även om alltså en utvärdering inte finns, så presenterar VWS och Simon & Röbbecke pre-

8. Dagmar Simon, protokoll över en workshop som diskuterade Volkswagensstiftelsens Experiment!, Workshop "Riskante Forschung durch Losverfahren" 8 juni 2021, dokumenterat av Martina Röbbecke och Dagmar Simon, <https://www.volkswagenstiftung.de/sites/default/files/downloads/20210608_Workshopbericht_Riskante_Forschung_Losverfahren_VolkswagenStiftung.pdf> (2/8 2021).

liminära, positiva resultat, med en försäkran om att få projekt verkligen kan anses ha varit misslyckade.⁹ Samtidigt kunde Experiment! inte infria alla sina mål. Programmet var så framgångsrikt att andelen beviljade projekt var långt mindre än tio procent. Urvalsprocessen blev dessutom inte väsentligt mindre arbetsintensiv.

VWS befinner sig enligt hemsidan och ett email från Ulrike Bischler, programansvarig för Experiment!, i en konstant reformprocess vad gäller sina program och granskningsprocesser.¹⁰ Fokus på experimentella och riskabla projekt kvarstår. Lottningen som urvalsprincip ingår för närvarande däremot inte. Samtidigt hänvisar Bischler till att lottning just nu används av flera andra forskningsfinansiärer i Europa och andra delar av världen, trots att ingen vetenskaplig utvärdering kunnat bevisa metodens fördelar. Det som återstår är alltså ett missnöje med *peer review*, som av de inblandade uppfattas ha inneboende och systematiska problem, även om dessa påstådda negativa effekter uppenbarligen inte heller går att föra i bevis, trots regelbundna internationella konferenser världen över och i Sverige som explicit diskuterar *peer review*.

I detta sammanhang är det viktigt att komma ihåg att inte bara de som söker forskningsmedel har anledning att undvika risker inom ramen för *peer review*. Att VWS presenterar positiva resultat innan utvärderingen är genomförd belyser att även forskningsfinansiärer har anledning att undvika risker med tanke på en redovisningsplikt gentemot sina respektive stiftelser eller staten. Här har politiken i många fall ett avgörande inflytande. Denna rädsla för risker har i synnerhet på europeisk nivå skapat närmast absurda konsekvenser för en allt mer nitisk ansöknings- och redovisningsprocess, där själva projektets upplägg samt alla enskilda steg och utgifter ska projekteras och redovisas in i minsta detalj. Det blir då svårt att uppmuntra till ett risktagande bland de sökande eller att som finansiär förordna en granskningsmetod som inte är allmänt accepterad.

9. "Hohe Akzeptanz für Projektauswahl per Lotterie", Intervju med Dagmar Simon och Martina Röbbecke, 2010-11-12, <<https://www.volkswagenstiftung.de/aktuelles-presse/aktuelles/hohe-akzeptanz-für-projektauswahl-per-lotterie>> (2/8 2021).

10. Epost av Ulrike Bischler till författaren, 2/8 2021.

Situationen i Sverige

Lottning och en mera grundläggande kritik av *peer review* spelar än så länge ingen väsentlig roll inom det svenska akademiska samhället. Tvärtom, grundforskningen, i synnerhet den experimentella, får alltför lite uppmärksamhet. En växande del av landets forskningsresurser fördelas dessutom inom ramen för olika tydligt formulerade program. Enligt 2021 års forskningsproposition ska högskolorna tvingas att samla sina forskningsansträngningar inom ett begränsat antal tydliga kluster.¹¹ Allt fler forskningsresurser kommer därför samlas i just dessa kluster som regelbundet formulerar ett tydligt problem som ska lösas. Det kommer i synnerhet missgynna små ämnen och små högskolor som förväntas profilera sig i konkurrens med de stora universiteten.

I övrigt är högskolornas finansiering väldigt begränsad, många gånger saknas det resurser för internfinansierade forskningsprojekt. Högskolornas ekonomi är i stället beroende av externa forskningsmedel och de löpande intäkter som undervisningen ger. Det föranleder många högskoleinterna initiativ för att uppmuntra sina anställda att söka externa medel. De anställdas forskningstid finansieras i regel ändå av den enskilda forskaren, som på grund av den hårda konkurrensen med sina kollegor är tvungen att använda denna tid till att skriva fler och fler ansökningar.

Olika regeringars löften om att försvara den fria forskningen har inte ändrat något i sak än, tvärtom. Precis som tidigare forskningspropositioner leder den senaste tankarna till socialingenjören, en metafor som beskriver experter i statens/samhällets tjänst som ska organisera och förbättra staten/samhället. Denna idé har överlevt i snart 100 år och verkar vinna mark igen. Få forskare skulle antagligen förneka sitt samhällliga ansvar, men med dagens forskningsfinansiering är det ofta inte forskaren själv som formulerar problemet. Forskningens politiska och ekonomiska styrning bidrar på så sätt till forskarnas avprofessionalisering. Det sker även genom att misstänkliggöra forskarens ”rena nyfikenhet”, som det brukar kallas. Sedan några år tillbaka publiceras det i alla fall påfallande många försvar av just denna nyfikenhet.¹² Kritiken mot nyfikenhet

11. <<https://www.vr.se/aktuellt/nyheter/nyhetsarkiv/2021-06-01-ny-modell-for-kvalitets-baserad-resursfordelning.html>> (15/8 2021).

12. Några exempel: <<https://fof.se/tidning/2009/8/artikel/ledare-kontroverser-och-samhallsnytta>>; <https://www.mynewsdesk.com/se/hogskolan_i_boras/pressreleases/vad-ska

underkänner all grundforskning som inte uppvisar en direkt, konkret och uttalad samhällsnytta, en nytta som många finansärer gärna vill se redogjord för i ansökningshandlingarna. Det är en problematisk utveckling inte minst med tanke på det nyligen fattade riksdagsbeslutet i Danmark, där det som kallas "politiserad forskning" och "överdriven aktivism" på danska universitet förbjöds utifrån en minst sagt märklig, i högsta grad ovetenskaplig syn på politik och forskning.¹³

Slutdiskussion

Lottning som metod låter onekligen intressant, men den åsyftar och kommer inte att förändra *peer review* som primär granskning. Beviljandegrader på mindre än tio procent förvandlar i övrigt alla granskningar till ett lotteri. Dessutom är de negativa effekterna av *peer review* som i alla sammanhang åberopas inte klarlagda. Det som kommer fram är mer ett missnöje där debatten utgår från allmänna antaganden och välformulerade aforismer om själva processen, medan den enskilda forskaren sitter kvar med hörsägen och egna erfarenheter.

Jag är därför inte säker på att jag håller med dem som parafraserar Churchill. I mina ögon är det den bristande insynen i en anonym granskningsprocess som delegitimerar *peer review* som metod. *Peer review* kan aldrig vara bättre än det förtroende forskarna har för dess rättvisa bedömning. Den ängslighet som präglar dagens forskningsfinansiering både på forskarnas och finansierarnas sida talar för att detta förtroende inte finns i tillräcklig utsträckning. Ängsligheten tar sig uttryck i alla kloka råd bland kollegorna om hur en forskningsansökan ska se ut, hur den bör struktureras, i vilka specifika program den kan platsa och inte minst den uppgivenhet inför många månaders väntan på ett sannolikt negativt svar – ofta utan kommentarer. Ängsligheten leder också till att många, främst äldre, fast anställda forskare inte söker projekt pengar alls längre för att de har råd att inte göra det.

Till denna ängslighet bidrar de stora förlagens inflytande över vilken och hur forskning ska publiceras. Dessa publikationskanaler har så stort

---

konstnaerlig-grundforskning-vara-bra-foer-2024963> (19/6 2017): "Grundforskning har blivit alltmer provocerande i en ökad efterfrågan av innovationer och samhällsnytta." (15/8 2021).

13. <<https://universitetslararen.se/2021/06/23/danska-forskarprotester-angrepp-pa-fri-forskning>> om Folketingets beslut om en proposition: "Om overdreven aktivisme i visse forskningsmiljøer." Förslaget bifölls med 72 mot 24 röster, <<https://www.ft.dk/samling/20201/vedtagelse/v137/index.htm>> (15/8 2021).

inflytande över akademiska meriteringar att en förändring av dagens system som bara satsar på en reform av projektfinansieringen inte räcker till. Forskarna har för många anledningar att undvika risker på grund av en styrning som genom processen och tydliga direktiv missgynnar nya insikter. Varken lottning eller *wild cards* kan råda bot på denna avprofessionalisering.

I det sammanhanget utgör de stora förlagens enorma vinster inte bara en orättvisa, då granskningen i regel inte avlönas. Olika europeiska och svenska forskningsfinansierares försök att bryta förlagens makt över en marknad för forskningspublikationer (Plan S)¹⁴ har än så länge misslyckats.

Hur vi än ställer oss till dagens system, så finns det flera – i mina ögon – helt självklara krav på granskningsprocesser, även om ett alternativ till *peer review* som metod inte finns än. En anonym granskare är inte en kollega, även om det rent akademiskt möjligen finns en närhet. Granskarens bakgrund, akademiska ställning och position inom ämnet är avgörande för att kunna värdera dennes granskning, om vi inte vill hålla fast vid en naiv syn på granskaren som representant för Vetenskapen med stort V. Det är synnerligen problematiskt med tanke på den enorma arbetstid som forskarna avsätter för att skriva ansökningar. Får de inte mer än anonyma och okommenterade besked är det ett hån mot forskaren – med all respekt för granskarnas arbetsbelastning. Många skickar in ansökan igen, om dock modifierad. Den kritik som fanns mot ansökan måste skrivas ut. All granskning måste dessutom arvoderas för att öppna processen för representanter för alla akademiska grupper, med hänsyn till anställningsform, kön, etnicitet och ålder.

Vad gäller historikernas situation i det hela så finns det flera intressanta aspekter. För det första så har VWS aldrig öppnat sitt riskbelöande program Experiment! för samhällsvetare och humanister. Även de stiftelser i andra delar av världen som använder sig av lottning riktar sig vanligtvis inte till de humanistiska ämnena. Det beror möjligtvis på att humaniora inte anses vara värt ett risktagande från finansierarnas sida – eller att våra projekt inte anses kunna vara tillräckligt riskabla. Bischler hänvisar till att humanister i stället kan söka pengar för att skriva ett så kallat stort verk, *opus magnum*. Sådana stora verk är knap-

14. <<https://sparcopen.org/news/2018/coalition-european-funders-announces-plan-s>> (19/8 2021).

past möjliga inom ramen för dagens korta projekt. Att stödja dessa storverk är därför en bra idé, men den stora boken är ändå något annat än ett experimentellt projekt.

Flera av Sveriges forskningsfinansiärer har på senare år lagt upp program för långvariga och stora projekt med många medlemmar. För det mesta premierar dylika program ändå det vi har vant oss att kalla för *the hard sciences*. Det är bara spekulatation, men det är kanske dags att vi uppmärksammar våra kollegor och finansiärer på att vi historiker, precis som andra humanister och samhällsvetare, är mycket väl kapabla till att lösa *hårda* problem. *Try us!*